

РЕЦЕНЗІЯ
на дисертацію
БАБЕНКА АРТЕМА МИХАЙЛОВИЧА
«ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ
КУЛЬТУРНО-ДОЗВІЛЛЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ ОСНОВНОЇ
ШКОЛИ»,
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії за
спеціальністю 011 – Освітні, педагогічні науки

Глобальні соціокультурні трансформації та інтенсивні процеси системної інтеграції, що охоплюють сучасний освітній простір, детермінують нагальну потребу у розв'язанні комплексу актуальних завдань, які впливають з об'єктивного соціального запиту на формування фахівців нового типу. Сучасне суспільство потребує вчителя, який володіє не лише фундаментальними знаннями з фахових дисциплін, а й демонструє високий рівень культури, креативне мислення та здатність виступати ефективним модератором дозвіллевого простору особистості. Зазначені кваліфікаційні імперативи набувають особливої рельєфності в контексті організації культурно-дозвіллевої діяльності підлітків, оскільки саме ця сфера виступає потужним чинником соціалізації, самореалізації та гармонійного розвитку дитини у вільний від навчання час.

На сучасному етапі розвитку педагогічної науки виникає об'єктивна необхідність у проведенні ґрунтовних наукових досліджень, спрямованих на ідентифікацію, теоретичне обґрунтування та експериментальну апробацію комплексу організаційно-педагогічних умов, які б забезпечували результативність процесу підготовки вчителя до роботи у дозвіллевій сфері. Вирішення цього питання є пріоритетом, що визначатиме якість та відповідність вітчизняної педагогічної освіти світовим стандартам у довгостроковій перспективі. Враховуючи зазначене, дисертаційне дослідження Бабенка Артема Михайловича на тему «Підготовка майбутнього вчителя до організації культурно-дозвіллевої діяльності учнів основної школи» є актуальним та своєчасним.

У дисертації чітко визначено об'єкт, предмет, завдання дослідження. Дисертант чітко сформулював мету дисертаційної роботи, що полягає у

розробці, теоретичному обґрунтуванні та експериментальній перевірці ефективності моделі та педагогічних умов підготовки майбутнього вчителя до організації культурно-дозвілдової діяльності учнів основної школи

Заслуговує на увагу наукова новизна та теоретичне значення дослідження, яке полягає в тому, що дисертантом вперше:

- цілісно досліджено й розв'язано проблему підготовки майбутнього вчителя до організації культурно-дозвілдової діяльності учнів основної школи як психолого-педагогічну проблему в системі вищої педагогічної освіти;

- розроблено структуру готовності майбутнього вчителя до організації культурно-дозвілдової діяльності учнів основної школи та визначено критерії, показники й рівні її сформованості.

- теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено педагогічні умови ефективної підготовки майбутнього вчителя до організації культурно-дозвілдової діяльності учнів основної школи;

- розроблено й апробовано модель формування готовності майбутнього вчителя до організації культурно-дозвілдової діяльності учнів основної школи;

- уточнено сутність понять «готовність», «компетентність», «підготовленість» і «спроможність», «готовність майбутнього вчителя до організації культурно-дозвілдової діяльності учнів основної школи», «культурно-дозвілдова діяльність учнів основної школи»

- удосконалено форми, методи, засоби та технології професійної підготовки майбутнього вчителя до організації культурно-дозвілдової діяльності учнів основної школи в умовах сучасної вищої педагогічної освіти.

Матеріали дисертації можуть застосовуватися для розширення та оновлення змісту навчальних дисциплін: «Педагогіка», «Методика виховної роботи», «Педагогічна практика», «Організація культурно-дозвілдової діяльності», «Теорія і методика позакласної виховної роботи», «Соціальна педагогіка», «Інтерактивні технології навчання» та ін.

розробці, теоретичному обґрунтуванні та експериментальній перевірці ефективності моделі та педагогічних умов підготовки майбутнього вчителя до організації культурно-дозвілєвої діяльності учнів основної школи

Заслуговує на увагу наукова новизна та теоретичне значення дослідження, яке полягає в тому, що дисертантом вперше:

- цілісно досліджено й розв'язано проблему підготовки майбутнього вчителя до організації культурно-дозвілєвої діяльності учнів основної школи як психолого-педагогічну проблему в системі вищої педагогічної освіти;

- розроблено структуру готовності майбутнього вчителя до організації культурно-дозвілєвої діяльності учнів основної школи та визначено критерії, показники й рівні її сформованості.

- теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено педагогічні умови ефективної підготовки майбутнього вчителя до організації культурно-дозвілєвої діяльності учнів основної школи;

- розроблено й апробовано модель формування готовності майбутнього вчителя до організації культурно-дозвілєвої діяльності учнів основної школи;

- уточнено сутність понять «готовність», «компетентність», «підготовленість» і «спроможність», «готовність майбутнього вчителя до організації культурно-дозвілєвої діяльності учнів основної школи», «культурно-дозвілєва діяльність учнів основної школи»

- удосконалено форми, методи, засоби та технології професійної підготовки майбутнього вчителя до організації культурно-дозвілєвої діяльності учнів основної школи в умовах сучасної вищої педагогічної освіти.

Матеріали дисертації можуть застосовувати для розширення та оновлення змісту навчальних дисциплін: «Педагогіка», «Методика виховної роботи», «Педагогічна практика», «Організація культурно-дозвілєвої діяльності», «Теорія і методика позакласної виховної роботи», «Соціальна педагогіка», «Інтерактивні технології навчання» та ін.

Отримані результати можуть бути використані під час організації педагогічної практики студентів, підготовки методичних матеріалів, тренінгових занять, а також у процесі підвищення кваліфікації педагогічних працівників і викладачів закладів вищої освіти. Крім того, зазначені напрацювання можуть бути інтегровані в систему післядипломної педагогічної освіти з метою формування готовності вчителів до організації культурно-дозвілєвої діяльності учнів основної школи.

Дисертаційне дослідження виконано до науково-дослідної теми кафедри педагогіки та менеджменту освіти Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка (нині кафедра освітніх наук Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка) «Соціально-професійне становлення особистості» (реєстраційний № 0116U003481).

Тему дисертації затверджено на засіданні вченої ради Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка (протокол № 4 від 26 вересня 2022 року).

Вивчення рукопису дисертації, опублікованих статей і тез доповідей Бабенка Артема Михайловича переконливо засвідчує, що авторський підхід до розкриття вибраної науково-педагогічної теми можна характеризувати як фундаментальний і багатоаспектний.

Аналіз наукових праць з педагогіки вищої школи, загальної педагогіки, соціології культури та дозвілєзнавства, а також ґрунтовний розгляд дисертаційних досліджень з проблем професійної підготовки педагогічних кадрів дало змогу дисертанту узагальнити й уточнити поняття «Готовність майбутнього вчителя до організації культурно-дозвілєвої діяльності учнів основної школи», яке Артем Михайлович розуміє як інтегративне особистісно-професійне утворення, що відображає здатність і внутрішню спрямованість педагога до цілеспрямованого проектування, організації та педагогічного супроводу культурно-дозвілєвої діяльності підлітків; ґрунтується на системі відповідних знань, практичних умінь і навичок, ціннісних установок, творчих компетентностей і рефлексивних здатностей;

виявляється у спроможності створювати розвивальне соціокультурне середовище, адекватне психологічним потребам учнів 5–9 класів.

Зазначимо, що для досягнення мети та розв'язання поставлених завдань дисертантом використано комплекс взаємодоповнювальних методів дослідження, а саме:

- *теоретичні* (аналіз наукової літератури, синтез, узагальнення та моделювання педагогічних ситуацій – для визначення суті, ролі та значення культурно-дозвілєвої діяльності учнів основної школи, обґрунтування структури готовності майбутнього вчителя, розробки педагогічних умов і методики);

- *емпіричні* (анкетування, інтерв'ювання, спостереження, педагогічний експеримент (констатувальний і формувальний) – з метою діагностики рівнів готовності студентів до організації культурно-дозвілєвої діяльності, аналізу педагогічної практики та перевірки ефективності запропонованих педагогічних умов і методики);

- *методи математичної статистики* (кількісний і якісний аналіз даних) – для встановлення статистичної значущості та достовірності отриманих результатів.

Структура рецензованої праці відповідає меті і завданням дослідження, що зумовлює її логічну обґрунтованість і завершеність. Зміст дисертації в цілому характеризується достатнім теоретичним і науково-методологічним рівнем вирішення поставлених завдань.

Зміст розділів і підрозділів відповідає назві структурних компонентів роботи та переконує у тому, що автор досяг сформульованої мети дослідження й виконав зазначені у вступі завдання. Загалом зміст дисертації, публікацій дисертанта дають підстави стверджувати, що подане до захисту дослідження є фундаментальним і завершеним, його результати містять беззаперечну наукову новизну, мають теоретичне і практичне значення, пройшли необхідну апробацію у ході обговорень на міжнародних, всеукраїнських науково-практичних конференціях в Україні та за кордоном.

Необхідно наголосити, що основні положення і висновки роботи знайшли належну апробацію у наукових працях. Основні результати дисертації висвітлено у 4 публікаціях автора, з них 4 – одноосібних у наукових фахових виданнях України.

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків до них, загальних висновків, списку використаних джерел (236 найменувань), додатків. Загальний обсяг дисертації становить 244 с., основний текст – 197 с.

Дисертація є самостійною науковою працею, в якій дотримані принципи академічної доброчесності. Використані в дисертації ідеї інших авторів мають відповідні посилання і використані для підкріплення результатів здобувача.

Позитивно оцінюючи наукове та практичне значення представленого дисертаційного дослідження, висловимо деякі зауваження та побажання

1. У представленій структурно-функціональній моделі доцільно було б більш рельєфно відобразити специфіку цифровізації сучасного дозвілля підлітків. Зокрема, наукову цінність роботи посилила б деталізація конкретних цифрових інструментів, які дисертант вважає найбільш ефективними для реалізації творчо-комунікативного компонента готовності майбутнього вчителя у межах запропонованої методики.

2. Потребує додаткового уточнення роль рефлексивно-аналітичного компонента як інтегрального чинника всієї структури готовності. Вважаємо за доцільне розширити пояснення щодо конкретних методик, які застосовуються у процесі педагогічної практики для забезпечення якісного переходу студента з репродуктивного на творчо-дослідницький рівень, що дозволить глибше досягнути механізми трансформації професійної свідомості майбутнього педагога.

Проте висловлені зауваження і побажання не знижують загальної позитивної оцінки проведеного дослідження.

Вважаю, що дисертаційна робота Бабенка Артема Михайловича на тему «Підготовка майбутнього вчителя до організації культурно-дозвіллевої

діяльності учнів основної школи» є завершеним, цілісним і самостійним дослідженням, яке містить нові науково обґрунтовані результати, одержані здобувачем особисто, які мають практичну та теоретичну цінність, відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 р. № 502), а її автор заслуговує на присудження йому наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 – Освітні, педагогічні науки.

Рецензент:

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри мистецтв

Центральноукраїнського
державного університету

імені Володимира Винниченка

Світлана Кулікова

